

Som lærer er man evigt forpligtet på at inspirere, motivere og provokere sine elever til aktivt at tage del i deres egen læreproces. Nogle fag kan være mere udfordrende end andre, når det handler om at vække interesse, følelser og identifikation. I forlængelse af dette synes den norske tv-serie SKAM som skabt til at bygge bro til de unges hverdag og virkelighed.

Af Rikke Riis Østergaard, folkeskolelærer

De store spørgsmål

Som lærer i faget kristendomskundskab står man med den beskedne opgave at skulle levere en undervisning, der gør eleven i stand til at reflektere over de store grundlæggende spørgsmål i tilværelsen, der vedrører tro, etik og moral. Store universelle temaer at forholde sig til, når det vigtigste lige nu og her synes at være, hvor mange likes man fik for sit seneste opslag på Facebook, Instagram eller et af de andre sociale medier skabt til at »skabe sig«. I en tid hvor testkultur, ambitiøse forældre og sociale medier øger presset på de unge om at præstere mere og bedre, kan kristendomsfaget måske tilbyde det refleksionsrum til fordybelse, langsomhed og selverkendelse, som er så vigtigt, når man skal udvikle sig til et helt og livsdueligt menneske.

»De unge portrætteres kærligt gennem forelskelse, fejltrin og fortvivelse og med venskabet som den altafgørende sammenhængskraft, der hjælper dem ud af deres lidelser.«

Poetisk teenageunivers

Kultserien SKAM tager fat på de store tilværelsesspørgsmål ved at spejle en ungdomskultur, der kæmper med præstationsangst, selvværd, ensomhed og identitet. Svære emner som hævnporno, spiseforstyrrelser og homoseksualitet sættes i scene – dog uden velmenende voksne pegefingre og lette løsninger. De unge portrætteres kærligt gennem forelskelse, fejltrin og fortvivelse og med venskabet som den altafgørende sammenhængskraft, der hjælper dem ud af deres lidelser. Med stemningsunderbyggende musik, tankevækkende citater og intertekstuelle referencer til de største episke kærlighedshistorier, tegnes et næsten poetisk teenageunivers, hvor sms'er, facebookopslag og instagrambilleder i realtime bringer tilskueren helt tæt på personernes indre konflikter.

Livsfilosofi og etik

I kristendomskundskab kan SKAM bruges til at arbejde med den religiøse dimensions betydning for menneskers livsfilosofi og handlinger. Samtalerne mellem Even og Isak i sæson 3, hvor de filosoferer over skæbne, uendelighed og paralleluniverser kan bruges som afsæt til at arbejde med forskellige trosvalg og tydinge af tilværelsen. Også den komiske scene med skolelægens omskrivning af det kendte citat »Intet menneske er en ø« lægger op til en debat om menneskers relationer – både i forhold til andre og til Gud. Der kan drages paralleller til Luthers forståelse af relationen mellem Gud og menneske. Den dybe samtale, der udrydder fordomme og bygger bro mellem mennesker, er i det hele taget et stærkt og tilbagevendende tema i SKAM.

»Den dybe samtale, der udrydder fordomme og bygger bro mellem mennesker, er i det hele taget et stærkt og tilbagevendende tema i SKAM.«

De religiøse symboler

Serien er spækket med religiøse symboler og referencer, som lægger op til interessante tolkninger og problemstillinger. Den gennemgående Jesus t-shirt, der skifter person undervejs. »Dåbsritualet« i poolen hvor Isak og Even kysser første gang under vand. Bibelcitaterne fra Isaks mor. Eleverne kan arbejde i grupper med tildelte afsnit med henblik på at undersøge de religiøse symboler og bibelske referencer nærmere. Den næsten replikløse scene, hvor Isak »redder« Even til tonerne af »O Helga Natt«, kan bruges til en analyse af de filmiske virkemidler i form af kameraføring, klippetempo, lys og lyd sammenholdt med den stærke symbolik i salmeteksten og kærlighedsbudskabet, der formuleres af Isak i den enkeltstående replik: »Du er ikke alene«.

Os og de andre

Mødet med andre religioner og livsopfattelser er et gennemgående tema i SKAM. Sana og Isaks samtaler om troende versus ikke-troende, homoseksualitet og islam, terror og religion er velegnede at bruge som oplæg til diskussionscirkler, rollespil eller mini-essays. Scenen i sæson 1, hvor Sana som er pigegruppens muslim, bærer den sanseløst berusede Vilde hjem til tonerne af »Dejlig er jorden«, er et godt oplæg til at arbejde med problemstillingen: »Hvem er din næste?« I sæson 4 er det Sanas point of view, så her får vi et sjældent (omend fiktivt) indblik i en moderne muslimsk teenagepigens tanker og følelser i forhold til tro, kærlighed, venner og familie. Måske et oplæg til at arbejde med modsætninger, fordomme og følelser på tværs af religion.

Fanfiction og street art

SKAM-universet har som netserie skabt et nyt fænomen med realtimekonceptet. Muligheden for at følge personerne gennem deres profiler på Facebook og Instagram skaber en høj grad af direkte identifikation. Dette kan med fordel inddrages i undervisningen i form af fanfiction, hvor eleverne digter med på historien eller skriver nye klip, som de indspiller med mobiltelefoner. De kan selv gå på opdagelse i kunsten, historien og litteraturen og finde religiøse citater og symboler, som de tegner og skriver ind i et storyboard. De kan fremstille visuelle præsentationer for hinanden, og de kan arbejde kreativt med mindre produktioner af fx street art, som de placerer som æstetiske, religiøse eller filosofiske statements i storbyens pulserende liv.

ALT ER LOVE!

SKAM er en sanselig og eviggyldig fortælling om kærlighed på mange planer. Den første voldsomme forelskelse. Den stærke samhørighed mellem venner. Den komplicerede homoseksuelle debut. Kærligheden til Gud. Men fremfor alt er serien et opråb til de unge om at elske sig selv med alle de uperfektheder, der følger med at være menneske. Kun ved at acceptere sig selv kan man udvikle mod til at række ud mod andre og blive forbundet på tværs af kultur, politik og religion. Og netop dette tema kan kristendomsfaget sætte i spil. At finde modet til at turde tvivle og fejle. At turde miste fodfæstet i forvisning om, at man finder det igen. At stille krav om, at livet skal være ægte. For som Isak siger i sin afsluttende replik i sæson 3: Livet er nu!